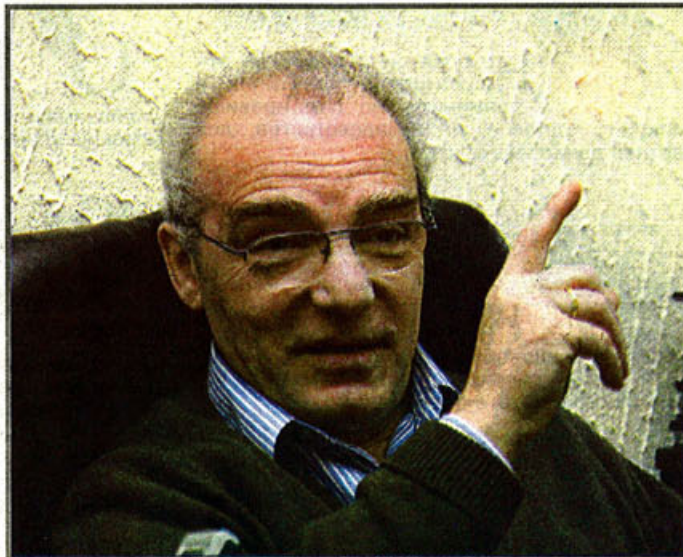

ВИОЛИНИСТА ГРИГОРИЈ КРАСКО МЕЂУ ЦРНОГОРСКИМ СИМФОНИЧАРИМА

Руска дисциплина у новом оркестру

Са непревазиђених руских музичких сцена у Црну Гору и тек основани државни оркестар дошао је виолиниста **Григориј Краско**. Поред ангажмана у чувеној Руској музичкој академији „Гњесиних“, гдје се и сам школовао, овај врхунски виолиниста данас надгледа дисциплину у новом оркестру. Музика му је у крви, а осим чињенице да је стасао у Русији која се сматра земљом са наивалитетнијом музичком сценом, Григориј Краско потиче из породице музичара. Поред бројних награда, од 1974. године је у оркестру славног Большог театра, а само неколико година касније преузима мјесто његовог концертмајстора и прве виолине. Следије Московска филхармонија и њен камерни оркестар у чијим редовима су најбољи музичари овог ансамбла. Средином '90-их оснива гудачки квартет „Московски солисти“ чија се турнеја у Њемачкој још памти.

Музика преживљавања

● **Наш државни симфонијски оркестар познатије практично од његовог оснивања. Да ли је остварен најпредак од првог сусреша?**

– Успјели смо да пронађемо довољно добрих музичара, међутим, треба знати да је стварање доброг симфонијског оркестра дуг и веома деликатан процес. За сада имамо на располагању музичаре који омогућавају рад малог оркестра, који би се у Русији звао камерни. Овдје је ријеч о симфонијском. Број и квалитет окупљених музичара омогућава да изводимо веома квалитетне партитуре. У процесу смо сазријевања и веома сам задовољан чињеницом да оркестар може да одсвира веома захтевне композиције. На примјер, на првом концерт на којем сам био солиста са супругом **Ирином**, изводили смо Чајковског и Баха. На премијерној турнеји на репертоару су биле композиције Родрига, Менделсона, Росинија... Сада смо пред публику изашли са веома деликатним Хајдн-ом, Хумлом, Вивалдијем. Сигурно сам да Црногорски симфонијски оркестар сазријева и у стању је да свира разноводан репертоар, што је једна од битних одлика сваког професионалног ансамбла.

● **Шта је Ваше задужење у оркестру?**

● **Зинимљиво је да су готово сви виртуози прошлог вијека били Јевреји. Како Ви ту чињеницу тумачите?**

– Само Бог зна одговор. Истина је да су јеврејски музичари, посебно у прошлом вијеку, обиљежили свјетску музику. Данас је ситуација другачија. Кад о томе размишљам, увјерен сам да су услови у којима су живјели пресудно утицали на њихове животе. Знате, у Русији је у прошлом вијеку било веома тешко бити Јеврејин. Као и уосталом у већем дијелу Европе. Ријеч је, претпостављам, о специфичном менталитету. Сваки народ има свој менталитет, а јеврејски је, заправо, начин да се преживи. Он је сличан музици која се свира. Вјероватно да је музика за ове музичаре била нешто што захтјева много труда, али и враћа много. Она је била прави простор за њих. То је, по мени, један од разлога зашто су се јеврејски музичари, посебно у предходном столећу, издвајали по виртуозности.

– Дисциплинујем. Битно је да оркестар напредује у извођачком, али и организационо. Дисциплина је кључна. Она је сада таква да омогућава да се оркестар сматра колективом. Поред дисциплине и увјежбаности, постоји још много проблема које треба ријешити. Ту су инструменти, на њихово одржавање. Како овдје нема таквог кадра, мораћемо да га увеземо. У међувремену, планира се школовање домаћих снага које ће се занату учити у иностранству.

● **Руска музичка сцена је увијек била динамична - изузетно бојата и разноводна. Шта тренутно њом доминира?**

– Тешко је говорити о руској музичкој сцени. У самој Москви постижи 50-ак оркестара који

стално наступају пред пуним дворанама. Да не причам о Санкт Петербургу и другим градовима. Музички живот у Русији је веома интензиван, а ивођачки ниво је, вјероватно, највиши на свијету. Но, промјена је за мене изазов. Зато сам и дошао у Црну Гору, јер ваш симфонијски оркестар је нов, а у новом је будућност.

● **Ко се по Вама издваја по виртуозном музицирању?**

– **Ингерв, Рјепин, Борис Березовски**, али, да не биде забуне, није ријеч о контроверзном бизнисмену. Знате, изврних руских музичара има у цијелом свијету. Као што знате, у прошлом вијеку, посебно његовим крајем, што због политике, што из економских разлога, из Руси-

је се иселило много људи, а музичари нијесу били изузеци. Тако су бројни врхунски умјетници градили каријере на свим странама свијета. Са многима од њих сам пријатељ и одржавам присне односе, као што сам некада са великим **Исаком Штерном**. Не мислим да је одлазак из родне земље трагичан. Једноставно, људи иду гдје им је боље. Такве ситуације доносе нове квалитете.

● **Као искусни педагог сигурно знате како препознати будућег виртуоза?**

– Не чине музичара виртуозним брзи прсти. Све је то много комплексније и не баш јасно објашњиво. Није ријеч само о доброј реакцији, нити напамет научној партитури. Виртуоз живи веома необичним животом. И то од јутра до сјутра. Он живи музику коју свира. Веома пажљиво слушају и прати музичке партнере. Он се издиже изнад осталих. Но, пресудни су огроман дар и дисциплина. Знате, музика јесте језик. Ако причате њиме и ако умјетете да га приближите другима, да испричате музику да вас други разумију, онда сте виртуоз.

● **Ко је по Вама највећи виртуоз у историји музике?**

– Има их неколико. На првом мјесту је **Јаша Хајфец**. Ту је **Хоровиц**. Заиста велики пијаниста. Затим **Гери Шеринг**, сјајни виолиниста из Пољске. Па **Американац Исаак Штерн**, такође европског поријекла. Он је последњи музичар који је свирао као што се прича на енглеском, руском или било којем другом језику. Он је свирао тако снажно, сјајно, да је то немогуће описати ријечима.

● **Сваки музичар има своје фаворите међу композицијима?**

– Све што припада историји музике за мене је велико. Волим оног композитора којег свирам. Он ми је тада најдражи.

● **Шта мислите о савременој музици?**

– Вријеме ће показати шта је квалитетно. За сада, то је само савремена музика.

● **За разлику од Русије, код нас класична музика нема бројну публику. Шта пројучијашмо, посебно омладина која тек формира музички уку?**

– Ако дијетету не даде да проба месо, неће га јести. Тако је и са музиком. Ако им нудите буку, она ће бити једина музика коју познају и воле. Овдје сам провео готово мјесец и гледајући телевизијске канале, закључио сам да добра музика недостаје. Тешко је пронаћи не црногорску, већ европску телевизију која емитује класичну музику.

С.БЕТКОВИЋ